

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دوره دهم - سال اول

تاریخ چاپ ۱۳۹۵/۵/۲۵

شماره چاپ ۱۸۵

شماره ثبت ۱۶۳

یک فوریتی

طرح الحاق یک تبصره به ماده (۴۲) قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی

دوفوریت این طرح در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۹۵/۵/۱۷
به تصویب نرسید.

کمیسیون های ارجاعی

اصلی: تدوین آیین نامه داخلی مجلس

فرعی: -

معاونت قوانین

اداره کل تدوین قوانین

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً طرح ذیل که به امضای ۴۶ نفر از نمایندگان رسیده است، جهت طی مراحل قانونی تقدیم می گردد.

مقدمه (دلایل توجیهی):

مطابق ماده (۴۲) قانون آیین نامه داخلی مجلس مصوب ۱۳۹۲/۳/۸ «... تعداد اعضای ثابت کمیسیون اصل نود قانون اساسی و تعداد اعضای کمیسیون های تخصصی حداقل نوزده و حداکثر بیست و سه نفر می باشد...».

این دوره مجلس شورای اسلامی همچون بسیاری از دوره های قبلی مجلس، نمایندگان متقاضی برای هر یک از کمیسیون های فرهنگی، قضائی و حقوقی، شوراها و امور داخلی کشور و اصل نود قانون اساسی کمتر از نوزده نفر بودند و هیأت رئیسه مجلس و رؤسای شعب نتوانستند برای تکمیل کمیسیون قضائی و حقوقی و فرهنگی به توفیقی دست یابند.

در خصوص کمیسیون اصل نود قانون اساسی هر چند برخی از مسؤولان با استناد به جزء (۲) ماده (۴۸) آیین نامه داخلی مصوب ۱۳۸۷/۹/۲۶ تعداد هشت نفر از نمایندگان را برای تشکیل این کمیسیون کافی می دانستند اما با دقت در تاریخ های تصویب ماده (۴۲) و ماده (۴۸) آیین نامه که در فوق آمد و نیز عبارت صریح ماده (۴۲) و جزء (۲) ماده (۴۸) و قوی بودن نظریه مربوطه به نسخ جزء (۲) ماده (۴۸) تردیدی در ضرورت اصلاح آیین نامه باقی نمی ماند.

اکنون کمیسیون قضائی و حقوقی به جای نوزده عضو با سیزده عضو یعنی دوسوم حد نصاب تشکیل شده است و مطابق ماده (۶۵) آیین نامه برای رسمیت یافتن این کمیسیون حضور همه سیزده عضو در جلسه الزامی است و عدم حضور یک نفر از نمایندگان موجب غیرقانونی بودن تصمیمات آن می شود.

تعداد اعضای کمیسیون فرهنگی هفده نفر است که نشان می دهد قانون در خصوص نصاب این کمیسیون هم رعایت نشده است. از طرفی انتقال اعضای سایر کمیسیون ها قبل از سپری شدن شش ماه با ماده (۶۶) آیین نامه مغایر است و پس از آن نیز چون ممکن است داوطلبی برای انتقال به کمیسیون های فوق وجود نداشته باشد، حل مشکل آسان به نظر نمی رسد. از اینها گذشته اگر چهار کمیسیون فوق الذکر هر کدام نوزده عضو داشته باشند هر یک از ده کمیسیون تخصصی باقی مانده باید با کمتر از بیست و دو عضو تشکیل شود و اصولاً حل مشکل به لحاظ ریاضی میسر نمی باشد.

با توجه به موارد فوق و به منظور انطباق تصمیمات مجلس شورای اسلامی با موازین قانونی و نیز تسهیل در رعایت تمایل نمایندگان نسبت به گزینش کمیسیون ها طرح زیر با قید دو فوریت تقدیم مجلس شورای اسلامی می شود:

- دهقانی نقندر - هاشمی تختی نژاد - پژمانفر - محمد کاظمی - خالدی -
- حاجی بابایی - مفتاح - لاهوتی - سید احسان قاضی زاده - بنایی -
- حسین زاده بحرینی - حسن پور - حضرت پور - ملکشاهی - جواد کریمی -
- دهقانی فیروزآبادی - تجری - کبیری - نوروزی - آزادی خواه - چنارانی -
- عبادی - امیرآبادی - محمدی (قزوین) - علی اکبر کریمی - محمد عزیززی -

بختیار - سالک - فتحی - عباسی - دلخوش - نانو اکناری - حسن بیگی -
حاجی دلیگانی - قاضی پور - حسونند - ساداتی نژاد - فولادگر - پوربافرانی -
پاپی زاده - اعزازی - نظرافضلی - رحیمی جهان آبادی - خجسته - طاهر خانی -
حسن پور

عنوان طرح:

الحاق یک تبصره به ماده (۴۲) قانون آیین نامه داخلی

مجلس شورای اسلامی

ماده واحده - یک تبصره به عنوان تبصره (۱) به شرح زیر به ماده (۴۲) قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی الحاق و تبصره این ماده به تبصره (۲) اصلاح می شود:

«تبصره ۱ - در صورتی که تعداد اعضای کمیسیون های فرهنگی، قضائی و حقوقی، شوراها و امور داخلی کشور و اصل نودم قانون اساسی به حد نصاب موضوع این ماده نرسد، تعداد اعضای این کمیسیون ها در جلسه مشترک هیأت رئیسه و رؤسای شعب تعیین می شود.»

هیأت رئیسه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر معاونت قوانین در مورد طرح الحاق یک تبصره به ماده (۴۲) قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی تقدیم می گردد.

معاون قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌گردد:

۱- سابقه تقدیم:

ماده ۱۳۴ - قبلاً تقدیم نگردیده است

- قبلاً در جلسه علنی شماره مورخ تقدیم و در تاریخ در مجلس / کمیسیون (موضوع اصل ۸۵ قانون اساسی) رد شده و اینک:

با تغییر اساسی

با تقاضای کتبی ۵۰ نفر از نمایندگان (مشروط به تصویب مجلس)

پیش از انقضاء شش ماه بدون تغییر اساسی

با تقاضای کتبی کمتر از ۵۰ نفر از نمایندگان با انقضاء شش ماه

مجدداً قابل پیشنهاد به مجلس می‌باشد.

نمی‌باشد.

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

رعایت شده است.

در طرح تقدیمی آیین نگارش قانونی و ویرایش ادبی رعایت شده است. (با اعمال نظر کارشناسی)

رعایت نشده است، دلایل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

۳- از نظر آیین نامه داخلی مجلس (شکلی):

الف- ماده ۱۳۱-

اول- حداقل امضاء لازم (۱۵ نفر) دارد ندارد

دوم- موضوع و عنوان مشخص دارد ندارد

سوم- دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد در مقدمه دارد ندارد

چهارم- موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان دارد ندارد

ب- ماده ۱۴۲- طرح تقدیمی دارای یک موضوع است و پیشنهاد آن به عنوان ماده واحده مواد متعدد می‌باشد. می‌باشد.

۴- در اجرای بند (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:
اول: از نظر قانون اساسی؛

طرح تقدیمی با قانون اساسی بطور کلی مغایرت ندارد.

دارد. اصل / اصول مغایر و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌گردد.

دوم: از نظر سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز؛

طرح تقدیمی با سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز مغایرت ندارد.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

سوم: از نظر قانون برنامه؛

طرح تقدیمی با قانون برنامه مغایرت ندارد.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

چهارم: از نظر آیین‌نامه داخلی مجلس (ماهوی)؛

الف- طرح تقدیمی با قانون آیین‌نامه داخلی مجلس مغایرت ندارد.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

شده است.

ب- ماده ۱۴۴- رعایت اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی نشده است، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

ج- ماده ۱۸۵- موجب اصلاح یا تغییر برنامه مصوب نمی‌شود و نیاز به $\frac{2}{3}$ رأی نمایندگان ندارد.
 می‌شود $\frac{3}{4}$ دارد.

تعداد یک برگ اظهارنظر به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیرکل تدوین قوانین

ندارد.

۵- طرح تقدیمی از حیث پیشگیری از وقوع جرم با بند (۵) اصل (۱۵۶) قانون اساسی مغایرت دارد.

معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه

ضمیمه نظر اداره کل تدوین قوانین

بیان مستندات و دلایل مغایرت:

۱- با عنایت به اینکه در حال حاضر بین ماده (۴۲) و (۴۸) آیین نامه داخلی از حیث تعداد اعضای ثابت کمیسیون اصل (۹۰) تعارض وجود دارد. مناسب است در این طرح نسبت به رفع تعارض بین مواد مزبور با اصلاح ماده (۴۲) از طریق حذف عبارت «و اعضای ثابت کمیسیون اصل نودم (۹۰) قانون اساسی» اقدام گردد.

۲- موضوع به حد نصاب نرسیدن کمیسیون ها امری مقطعی و تصادفی است که وضع قانون برای آن مغایر اصول قانون نویسی می باشد. این گونه مشکلات از طریق اصلاح حداقل و حداکثر تعداد اعضای کمیسیون ها قابل حل است.

۳- در صورت الحاق یک تبصره به نحوی که در طرح پیشنهاد گردیده است؛ به طور حصری هرگاه تعداد اعضای کمیسیون های فرهنگی، قضائی و حقوقی، شوراها و امور داخلی کشور و اصل نودم (۹۰) قانون اساسی به حد نصاب نرسید، در جلسه مشترک هیأت رئیسه و رؤسای شعب تعداد اعضای آنها تعیین می شود ولی در مورد سایر کمیسیون های تخصصی امکان چنین اقدامی وجود نخواهد داشت. بنابراین پیشنهاد می شود چنانچه اصرار بر پیش بینی موضوع در قانون آیین نامه داخلی وجود دارد، متن تبصره به شرح زیر جایگزین گردد:

تبصره ۱- در صورتی که تعداد اعضای هر یک از کمیسیون ها به حد نصاب موضوع این ماده نرسد، تعداد اعضای آن کمیسیون ها در جلسه مشترک هیأت رئیسه و رؤسای شعب تعیین می شود.

۴- متناسب با بندهای فوق، اصلاح عنوان طرح به «اصلاح ماده (۴۲) قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی» پیشنهاد می شود.

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۱) و (۳) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌گردد:

۱- در اجرای بند (۱):

الف- درخصوص طرح تقدیمی قوانین متعارض وجود ندارد
 وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می‌شود.

ب- درخصوص طرح تقدیمی قوانین مرتبط وجود ندارد
 وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می‌شود.

۲- در اجرای بند (۳):

با عنایت به بررسی‌های به عمل آمده قانونگذاری در این موضوع لازم است.
 لازم نیست.

تعداد دو برگ سوابق قانونی و دلایل ضرورت قانونگذاری به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیر کل اسناد و تنقیح قوانین

ضمیمه نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین
سوابق قانونی و دلایل ضرورت قانونگذاری

سوابق قانونی

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	مواد	مرتبط
۱	آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	۱۳۹۲/۳/۸	۴۲	
۲	آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۷/۹/۲۶	۴۸	
۳	آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی		۶۵	
۴	آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی		۶۶	

ماده ۴۲ آیین نامه داخلی مصوب ۱۳۹۲/۳/۸

ماده ۴۲- مجلس دارای کمیسیون‌های خاص شامل کمیسیون‌های مشترک، ویژه، تلفیق، تحقیق، تدوین آیین‌نامه داخلی مجلس، اصل نودم (۹۰) قانون اساسی و کمیسیون‌های تخصصی با محدوده وظایف مشخص به شرح مواد این آیین‌نامه خواهد بود. تعداد اعضای کمیسیون تحقیق و کمیسیون تدوین آیین‌نامه داخلی مجلس هر کدام پانزده نفر و اعضای ثابت کمیسیون اصل نودم (۹۰) قانون اساسی و تعداد اعضای کمیسیون‌های تخصصی حداقل نوزده و حداکثر بیست و سه نفر می‌باشد. اعضای کمیسیون‌های تخصصی براساس تخصص (مدرک تحصیلی)، سوابق اجرایی و سابقه عضویت در کمیسیون مورد درخواست، امتیازبندی و توسط اعضای جلسه مشترک هیئت‌رئیس و رؤسای شعب تعیین می‌شوند و تعداد اعضای کمیسیون‌های مشترک، ویژه و تلفیق طبق مواد این آیین‌نامه تعیین می‌شوند.^۱

تبصره- تعیین مصادیق و تهیه شرح وظایف و اختیارات کمیسیون‌ها با رعایت کلیت آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی توسط هیئت‌رئیس مجلس یا هریک از کمیسیون‌ها و یا حداقل پنج‌نفر از نمایندگان پیشنهاد می‌شود و پس از تصویب در جلسه مشترک هیئت‌رئیس مجلس، اعضای کمیسیون تدوین آیین‌نامه داخلی و رؤسای کمیسیون‌های تخصصی اجراء می‌شود.

۱- ماده (۴۲) اصلاحی ۱۳۸۷/۹/۲۶، ۱۳۹۱/۲/۳۰ و ۱۳۹۲/۳/۸

جلسه مشترک فوق‌الذکر به ریاست رئیس یا یکی از نواب رئیس مجلس و با حضور حداقل دوسوم
اعضاء رسمیت می‌یابد و مصوبات آن با رأی حداقل دوسوم اعضای حاضر معتبر خواهد بود و مصوبات
به اطلاع نمایندگان خواهد رسید.^۲

ماده ۴۸ آیین نامه داخلی مصوب ۱۳۸۷/۹/۲۶

ماده ۴۸- به منظور سامان دادن و کارآمد سازی مجلس و نمایندگان، خصوصاً نسبت به طرز کار
قوای مجریه و قضائیه و مجلس مبتنی بر اصول متعدد قانون اساسی بالاخص اصل نودم (۹۰)،
کمیسیونی به نام اصل نودم (۹۰) قانون اساسی تشکیل می‌گردد تا طبق قوانین مصوب مربوط به
خود اداره و انجام وظیفه نماید. اعضای این کمیسیون به شرح ذیل است:

۱- از هر کمیسیون تخصصی یک نفر با معرفی کمیسیون مربوطه
۲- هشت نفر از نمایندگان که توسط رؤسای شعب و هیئت‌رئیس به عنوان اعضای ثابت انتخاب می‌شوند.
تبصره ۱- رئیس کمیسیون با پیشنهاد هیئت‌رئیس مجلس از بین اعضای ثابت کمیسیون و با رأی
مجلس برای مدت یکسال انتخاب می‌گردد.^۳

تبصره ۲- اعضای ثابت کمیسیون نباید عضو کمیسیون‌های تخصصی مجلس باشند.^۴
ماده ۶۵- مناط اعتبار برای رسمیت جلسه کمیسیون‌ها حضور حداقل دوسوم اعضاء می‌باشد.
مصوبات کمیسیون با اکثریت مطلق آراء عده حاضر خواهد بود.

ماده ۶۶- هر نماینده هر شش ماه می‌تواند پس از گذشت شش ماه از آغاز کار هر دوره مجلس
از طریق هیئت‌رئیس تقاضای تغییر کمیسیون را بنماید. این تغییر و انتقال با موافقت اکثریت
اعضای کمیسیون‌های ذی‌ربط انجام می‌پذیرد.

۲- تبصره ماده (۴۲) الحاقی ۱۳۸۷/۹/۲۶

۳- تبصره (۱) ماده (۴۸) اصلاحی ۱۳۹۱/۲/۳۰

۴- ماده (۴۸) و تبصره‌های آن اصلاحی ۱۳۸۷/۹/۲۶